



Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center



SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

# GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

**Torek, 6. junij 2017 / 90 minut**

Dovoljeno gradivo in pripomočki:  
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.  
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

**SPLOŠNA MATURA**

## NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

**Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.**

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).



M 1 7 1 5 0 1 1 1 0 2



3/20

# Prazna stran

**OBRNITE LIST.**



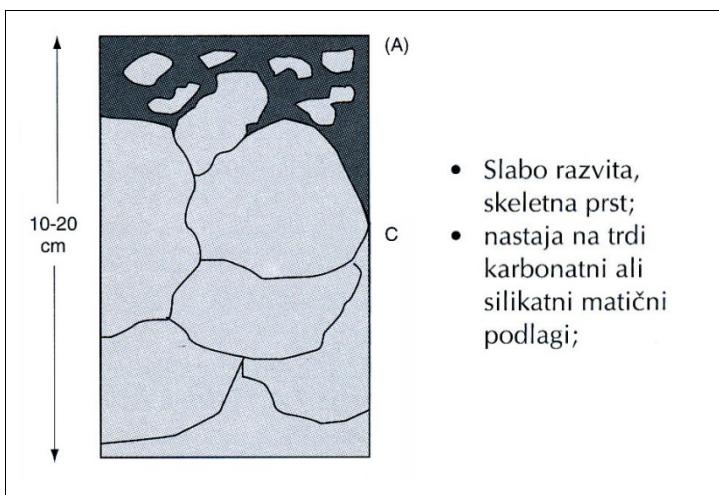
## Obča

1. Preberite besedilo in obkrožite lastnost prsti, ki v njem ni opisana.

Dijaki so na terenu izkopali profil prsti in vzeli vzorce. Z laboratorijsko analizo so ugotovili, da je prst slabo kisla (pH 6,8), v njej pa je največji delež peščenih delcev in zelo majhen delež glinastih delcev.

Lastnost: reakcija prsti tekstura prsti struktura prsti  
(1 točka)

2. Med naštetimi območji sveta obkrožite tisto, za katero je značilen tip prsti, ki ga prikazuje slika 1. Razložite pomen opisa "Slabo razvita, skeletna prst".



**Slika 1**

(Prijezeno po: Hočevan, M., in drugi, 2000: Geografija. Shematski pregledi, str. 65. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana)

Območje: afriške savane Amazonsko nižavje Andi

Razlaga: \_\_\_\_\_

(2 točki)



M 1 7 1 5 0 1 1 1 0 5

3. Obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama.
- A Tundra je značilna pokrajina na Antarktiki.  
B V zmerno toplem pasu so se rastlinski višinski pasovi oblikovali zaradi prilagoditve na količino vlage v prsti.  
C Sredozemsko rastlinstvo je prilagojeno na poletno sušo.  
D V smeri od ekvatorja proti severnemu povratniku zaradi nižjih temperatur tropski gozdovi preidejo v savano.  
E Zaradi pomanjkanja svetlobe je v tropskem deževnem gozdu malo podrasti.

(2 točki)

4. Razširjenost značilnih skupin naravnega rastlinstva je tesno povezana s tipi prsti po svetu. V preglednico k vsaki skupini naravnega rastlinstva vpišite zanjo značilen tip prsti.

| Naravno rastlinstvo   | Tip prsti       |
|---|-----------------|
| puščavsko rastlinstvo (šopasta trava, trnati grmički, kaktusi)    | puščavske prsti |
| iglasti gozd ali tajga (prevlada iglavcev do polarne gozdne meje) |                 |
| stepsko rastlinstvo (visokot travna in nizkot travna stepa)       |                 |
| tropski deževni gozd  |                 |

(3 točke)

5. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vpliv sečnje tropskih deževnih gozdov na svetovno pestrost rastlinskih in živalskih vrst (biotsko raznovrstnost).

---

---

---

(2 točki)



## Svet 1

6. Imenujte reko, ki je na sliki 2 označena s črko A.



*Slika 2*

(Prirejeno po: <http://www.washburn.edu/cas/history/stucker/SandEAsiaOutlineMap.gif>.  
Pridobljeno: 23. 9. 2015.)

*(1 točka)*

7. Obkrožite črki pred dvema nepravilnima trditvama o vodovju Afrike.

- A Reko Nil izkoriščajo v turistične namene.
- B Hidroenergetski potencial afriških rek je dobro izkoriščen.
- C Zaradi reliefa in podnebja obsežna območja v Afriki nimajo odtoka v morje.
- D Obseg Čadskega jezera se med letom ne spreminja bistveno.

*(2 točki)*

8. Pri vsaki trditvi obkrožite tisto navedbo, ki jo pravilno dopolnjuje.

Obarvani del slike 10 v barvni prilogi prikazuje:

porečje Nila

rečni sistem Nila

povodje Nila

Na sliki 10 v barvni prilogi prikazani desni izvir Nila izvira v:

Jezerskem višavju

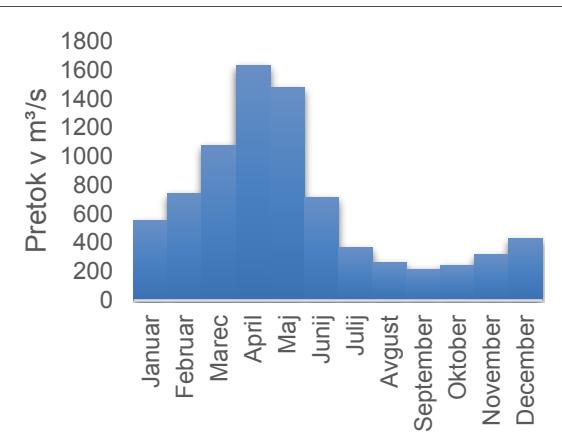
Etiopskem višavju

Kapskih gorah

*(2 točki)*

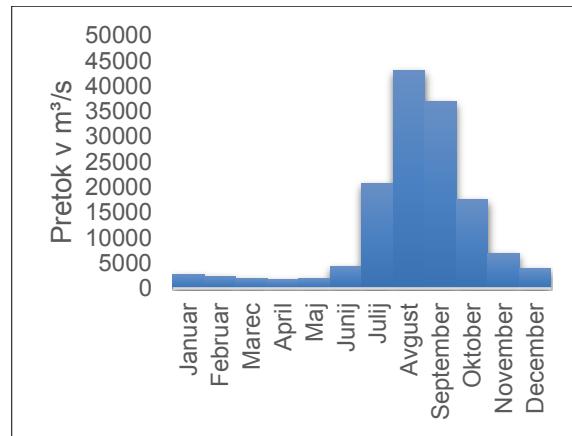


9. Slike 3 in 4 prikazujeta povprečne mesečne vodne pretoke dveh rek. Izpišite številko slike, ki prikazuje vodne značilnosti reke, ki je na sliki 2 v nalogi 6 označena s črko A. Pojasnite vpliv monsunskega zračnega kroženja na vodni pretok te reke v mesecu januarju.



Slika 3

(Prirejeno po: <http://pubs.usgs.gov/ds/540/pdf/ds540.pdf>. Pridobljeno: 6. 10. 2015.)



Slika 4

(Prirejeno po: <https://sl.wikipedia.org/wiki/>. Pridobljeno: 6. 10. 2015.)

Številka slike: \_\_\_\_\_

Pojasnitev: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

10. Pojasnite vzrok za kemično lastnost arteške vode, ki zmanjšuje njenu primernost za oskrbo s pitno vodo.

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(2 točki)



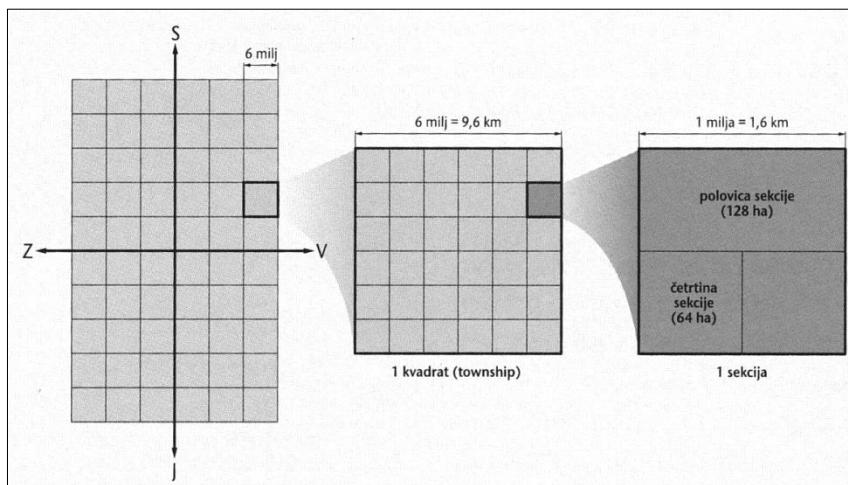
## Svet 2

11. Imenujte obliko kmetijstva, ki je opisana v besedilu.

Vse večji pomen dobiva pridelava visokokakovostne in varne hrane, pri kateri je prepovedana uporaba fitofarmacevtskih sredstev in mineralnih gnojil ter gensko spremenjenih organizmov.

\_\_\_\_\_  
(1 točka)

12. Slika 5 prikazuje sistem zemljiške razdelitve v osrednjem in zahodnem delu ZDA. Obkrožite črko pred nepravilno trditvijo.



*Slika 5*

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2013: Svet, geografija za 2. letnik gimnazij, str. 114. Modrijan. Ljubljana)

- A S prikazano zemljiško razdelitvijo so preprečili majhnost kmetij in razdrobljenost posesti.
- B Sistem zemljiške razdelitve je vplival na oblikovanje in potek meja med zveznimi državami v ZDA.
- C Vzrok za tako zemljiško razdelitev so bile podnebne in pedološke razmere.
- D Proti zahodu se velikost farm povečuje.

\_\_\_\_\_  
(1 točka)

13. Primerjajte območji, ki sta na sliki 11 v barvni prilogi označeni s črkama A in B, ter opišite eno podnebno razliko. Izpišite črko območja, ki prikazuje predele z ekstenzivno govedorejo.

Opis: \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

Črka: \_\_\_\_\_  
(2 točki)



M 1 7 1 5 0 1 1 1 0 9

9/20

14. Imenujte gorovje v Južni Ameriki, katerega del prikazuje slika 12 v barvni prilogi, in podnebni element, ki je odločilno vplival na prikazano razporeditev gojenja kulturnih rastlin.

Gorovje: \_\_\_\_\_

Podnebni element: \_\_\_\_\_  
(2 točki)

15. Pojasnite vpliv prsti na tradicionalno obliko kmetijstva na območjih ekvatorialnega podnebja v Afriki.

---

---

---

(2 točki)

16. Pojasnite dva družbenogeografska vzroka za nizko konkurenčnost pridelkov tradicionalnega kmetijstva v Afriki na svetovnem trgu.

1 \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

2 \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

(2 točki)



Evropa 1

17. Imenujte gorovje, ki je na sliki 13 v barvni prilogi označeno s črko A, in nižavje, ki je označeno s črko B.

Gorovje (A): \_\_\_\_\_

Nižavje (B): \_\_\_\_\_

(2 točki)

18. Za območji, ki sta v legendi na sliki 13 v barvni prilogi označeni s črkama C in D, v preglednico napišite geološki dobi njunega nastanka, za območje, označeno s črko C, pa tudi orogenezo njegovega nastanka.

|           | Geološka doba | Orogeneza |
|-----------|---------------|-----------|
| Območje C |               |           |
| Območje D |               | alpidska  |

(2 točki)

19. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o Nemško-poljskem nižavju.

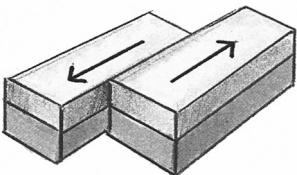
- A Nižavje se na zahodu začne na Nizozemskem, na vzhodu pa prehaja v Vzhodnoevropsko nižavje.
  - B Zaradi gorske poledenitve so nastale pradoline.
  - C Po nižavju teče Laba, ki se izliva v Botniški zaliv.
  - D Nižavje je prekrito z ledeniškimi nanosi in rečnimi naplavinami.

(2 točki)

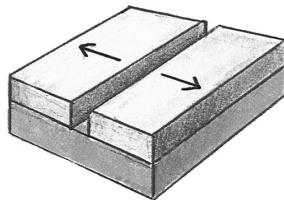


M 1 7 1 5 0 1 1 1 1 1

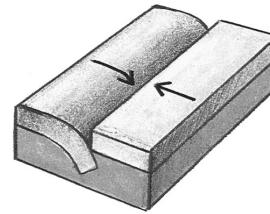
20. Slike 6, 7 in 8 prikazujejo različne stike litosferskih plošč. Izpišite številko slike, ki prikazuje stik, značilen za Islandijo. Pojasnite nastanek otoka Islandija.



Slika 6



Slika 7



Slika 8

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in Drobnjak, B., 2002: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 14. Modrijan. Ljubljana)

Številka slike: \_\_\_\_\_

Pojasnitev: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(2 točki)

21. Z opisom vzroka in posledice pojasnite naravno nesrečo, ki je povezana s tektonsko aktivnostjo v Južni Evropi.

\_\_\_\_\_

(2 točki)



**Evropa 2**

22. V preglednici so podatki o površini in številu prebivalcev treh evropskih držav. Izpišite državo z največjo gostoto prebivalstva.

| Ime države | Površina v km <sup>2</sup> | Število prebivalcev |
|------------|----------------------------|---------------------|
| Črna gora  | 13.812                     | 616.258             |
| Grčija     | 131.957                    | 10.815.187          |
| Latvija    | 64.589                     | 2.067.900           |

Prostor za izračun (neobvezno):

Ime države:

(1 točka)

23. Na sliki 9 v ozemlje Črne gore vrišite X ter opišite en naravnogeografski in en družbenogeografski vzrok za nižjo gostoto prebivalstva Črne gore v primerjavi z evropskim povprečjem.



*Slika 9*

(Prirejeno po: [http://www.freeusandworldmaps.com/images/World\\_Regions\\_Print/EEuropePrintNoText.jpg](http://www.freeusandworldmaps.com/images/World_Regions_Print/EEuropePrintNoText.jpg). Pridobljeno: 12. 10. 2015.)

Naravno-geografski vzrok:

Družbenogeografski vzrok:

(3 točke)



M 1 7 1 5 0 1 1 1 1 3

24. Imenujte krščansko religijo na otoku Irska, katere delež verujočih je prikazan na sliki 14 v barvni prilogi.

\_\_\_\_\_

(1 točka)

25. Imenujte eno izmed dveh glavnih skupin prebivalstva na Severnem Irskem in opišite njihov pogled na prihodnjo politično ureditev države.

Skupina prebivalstva: \_\_\_\_\_

Opis: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ (2 točki)

26. V stolpcih preglednice, označenih s črkama A in B, so nekateri podatki o prebivalstvu Vzhodne in Zahodne Nemčije leta 1990. Obkrožite črko stolpca, ki prikazuje podatke za Zahodno Nemčijo. Z opisom vzroka in posledice pojasnite razliko med Vzhodno in Zahodno Nemčijo leta 1990 v deležu verujočih ali deležu fizičnih delavcev.

| A                      | B                      |
|------------------------|------------------------|
| 2 % javnih uslužbencev | 8 % javnih uslužbencev |
| 42 % fizičnih delavcev | 35 % fizičnih delavcev |
| 25 % protestantov      | 43 % protestantov      |
| 6 % katolikov          | 40 % katolikov         |

(Prirejeno po: <https://www.psa.ac.uk/sites/default/files/styles/scale-620-wide/public/berlin%203.png?itok=ZY5Pxjk1>. Pridobljeno: 12. 10. 2015.)

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(3 točke)



# Prazna stran



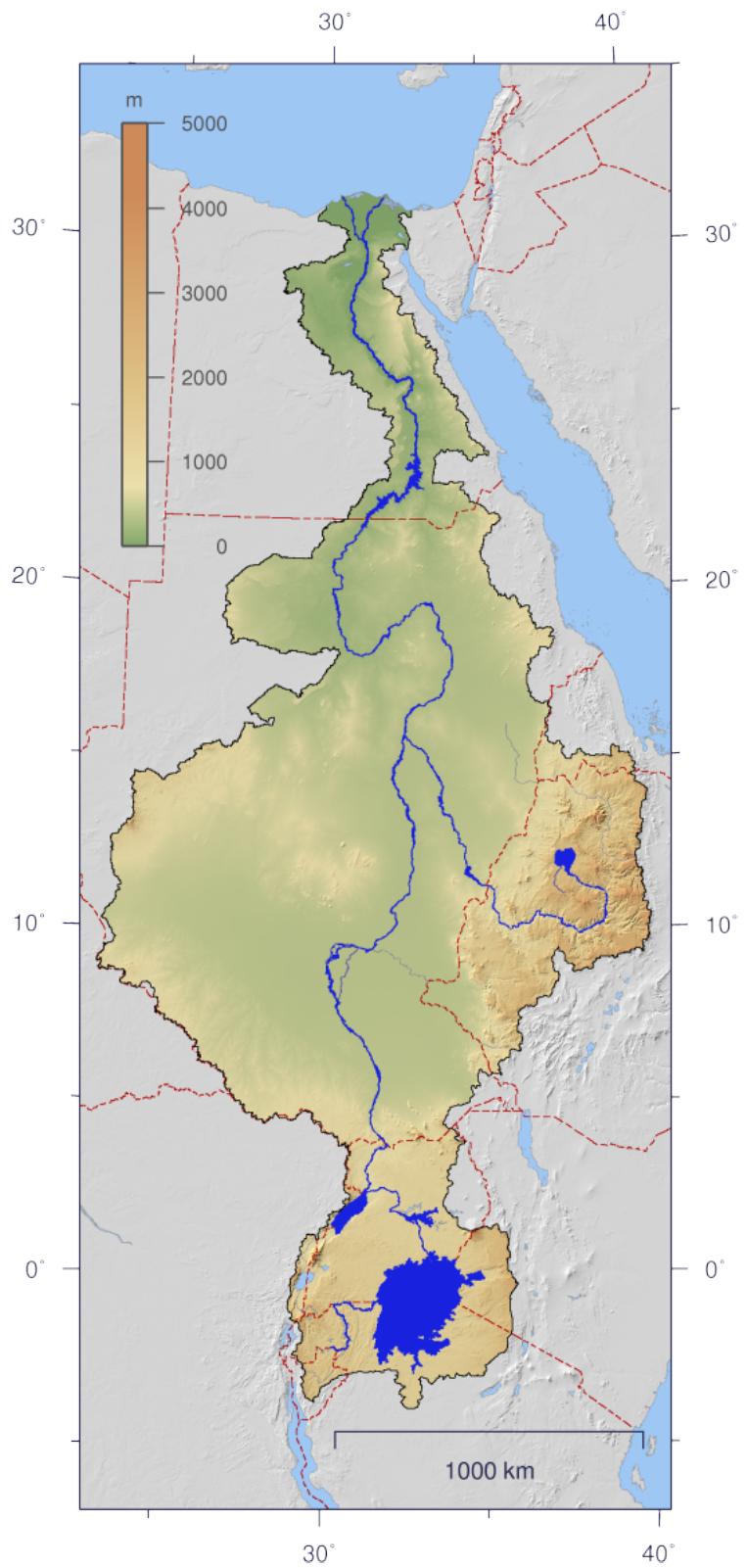
M 1 7 1 5 0 1 1 1 1 1 5

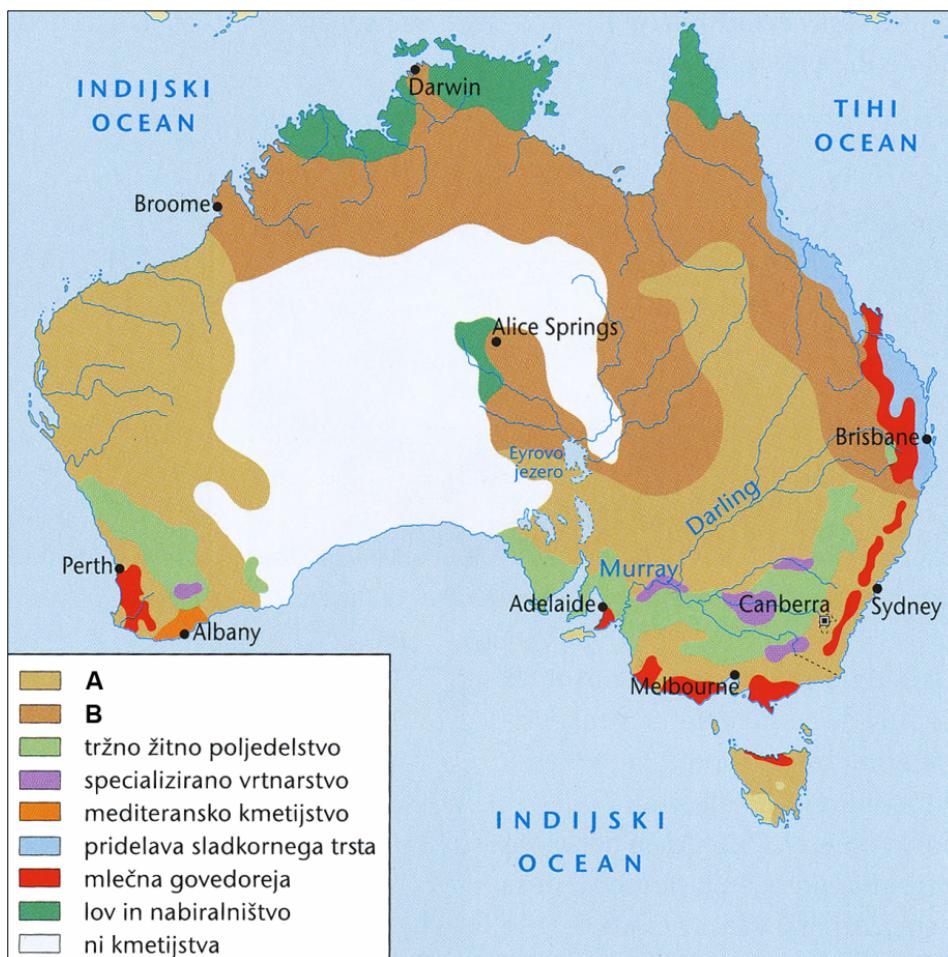
15/20

# Prazna stran



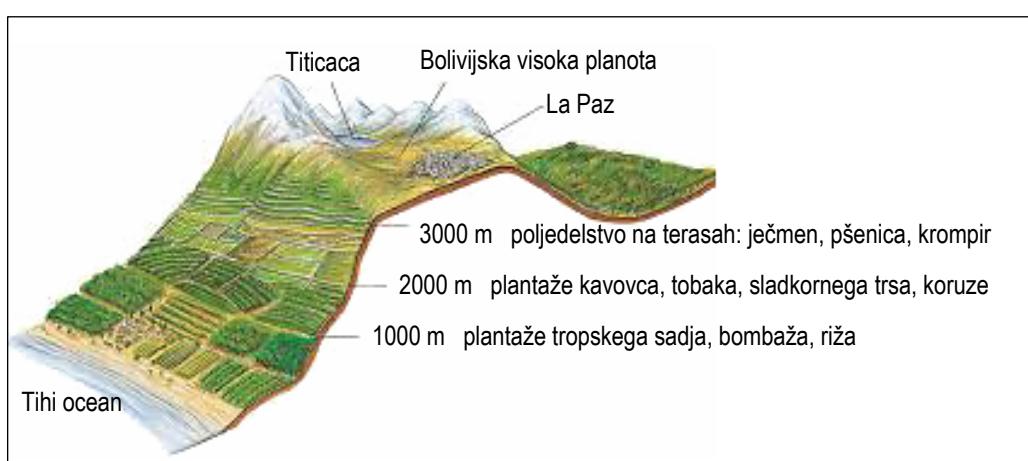
# Prazna stran

**Barvna priloga (k Izpitni poli 1)****Slika 10**(Vir: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Nil#/media/File:Nile\\_topo.png](https://sl.wikipedia.org/wiki/Nil#/media/File:Nile_topo.png). Pridobljeno: 6. 10. 2015.)



Slika 11

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet, geografija za 2. letnik gimnazij, str. 128. Modrijan. Ljubljana)

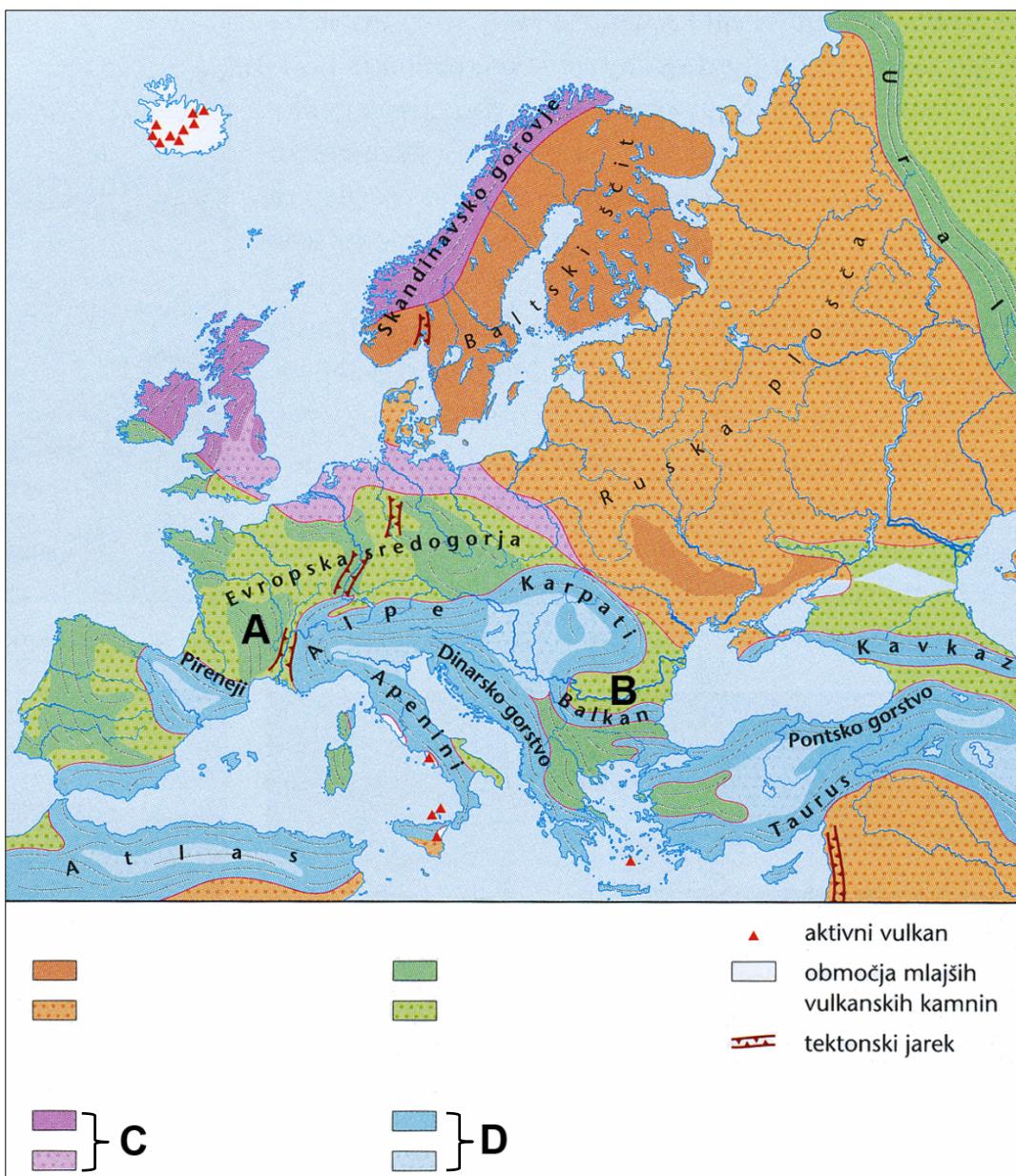


Slika 12

(Pridobljeno po: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSkDE4PW3SoTIPMV4JqDBAeV6ecuZ4I54Drh2vdd6kbVEHrwYvguA>. Pridobljeno: 17. 8. 2015.)

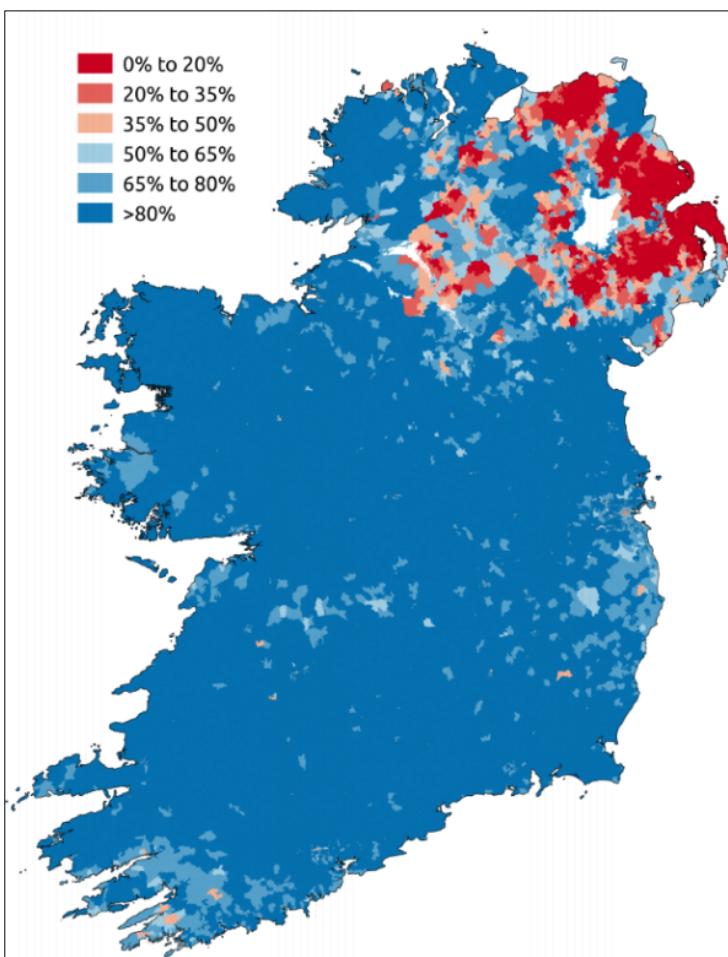


M 1 7 1 5 0 1 1 1 1 9



Slika 13

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2015: Evropa: geografija za 2. in 3. letnik gimnazije, str.12. Modrijan. Ljubljana)



Slika 14

(Vir: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/7c/png>. Pridobljeno: 12. 10. 2015.)